

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

अहमदनगर जिल्हा

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८७-८८

दृष्टीक्षेपात अहमदनगर जिल्हा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
[एक]	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अ. भौगोलिक स्थान</u>			
	१. उत्तर अक्षांश	अंश	१८.२ ते १९.९	१६.४ ते २२.१
	२. पूर्व रेखांश	अंश	७३.९ ते ७५.५	७२.६ ते ८०.९
	<u>ब. हवामान</u>			
	<u>तपमान</u>			
	[१] किमान	सेल्सियस	१२.०	उ. ना.
	[२] कमाल	सेल्सियस	३९.७	उ. ना.
	[३] पर्जन्य [सरासरी]	मि. मि.	५२५	उ. ना.
	<u>क. प्रशासकीय विभाग</u>			
	[१] एप्रिल रोजी]			
	१. तालुके	संख्या	१३	३०३
	२. पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	३. टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	९	१३० [१९८५-८६]
	४. एकात्मिकृत ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
	५. शहरे	संख्या	८	३०७
	६. गांवे [एकूण]	संख्या	१,५०५	४१,८३३
	१. वस्ती नसलेली	संख्या	२	२,४७९
	२. वस्ती असलेली	संख्या	१,५०३	३९,३५४
	७. क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी	१७,०४८	३,०७,६९०
[दोन]	<u>प्रशासकीय संस्था</u>			
	१. पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	२. महानगरपालिका	संख्या	-	११
	३. नगरपरिषदा	संख्या	७	२१६
	४. कटकमंडळे	संख्या	१	७
	५. ग्रामपंचायती [३१-३-८७]	संख्या	१,५५९	२४,७०७
	६. पोलीस स्थानके [१-१२-८७]	संख्या	२२	७८४
	७. पोलीस आऊट पोस्ट [१-१२-८७]	संख्या	३८	१,१९१

१	२	३	४
[तीन]	लोकसंख्या [१९८१]		
१. ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२, ३५७	४०, ७९१
२. नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	३५१	२१, ९९३
३. एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२, ७०८	६२, ७८४
४. अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	२८८	४, ४८०
५. अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१०. ६२	७. १४
६. अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१८८	५, ७७२
७. अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	६. ९३	९. १९
८. पुरुष	आकडे हजारात	१, ३८२	३२, ४१५
९. स्त्रिया	आकडे हजारात	१, ३२६	३०, ३६९
१०. स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषामध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९६०	९३७
११. घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१५९	२०४
१२. साक्षरतेचे प्रमाण			
१. एकूण	टक्केवारी	४३. १६	४७. १८
२. पुरुष	टक्केवारी	५६. ५१	५८. ७९
३. स्त्रिया	टक्केवारी	२९. ५४	३४. ७९
४. राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	१७	-
[चार]	कृषि [१९८६-८७] *		
१. भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१, ७०२	३०, ७५८
२. जंगलव्याप्त क्षेत्राचे भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	१७३	५, ३७०
		[१०. १६]	[१७. ४६]
३. शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन [१९८५-८६]*			
अ. बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	१६२	१, ०८२
ब. पडीक आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	५९	१, ७२५
क. एकूण	हजार हेक्टर	२२१	२, ८०७

* = अस्थायी

[पुढे चालू....]

१	२	३	४	५
४. पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन [१९८६-८७]				
१. कायम गुरचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	४५	१, ५४२	
२. झाडे हुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	-	१८३	
३. लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	१४	१, ०३२	
५. पडीत जमीन [१९८६-८७]				
१. चालू पड	हजार हेक्टर	६१	९०१	
२. इतर पड	हजार हेक्टर	८१	१, ०००	
६. पिकाखालील क्षेत्र				
१. पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	१, १६५	१७, ९२३	
२. दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	६७	२, ०१९	
३. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	१, २३२	१९, ९४२	
७. ओलित क्षेत्र [१९८६-८७]*				
१. निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२११	१, ८०४	
२. एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२७९	२, ३५३	
८. महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्रे [१९८७-८८] अन्नधान्ये	हजार हेक्टर	उ. ना.	१४, १२३	
९. वहीत धारण जमिनी १९८०-८१ [अंतीम]				
१. २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	१, ७७०	३०, ७७५	
२. २ ते १० हेक्टर	संख्या [६०]	१, ८६०	३, १८२	
३. १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	१८८	४, ८७४	
१०. जमीन महसूल वसुली [१९८७-८८]	लाख रुपये	६३	उ. ना.	
११. जिल्हा परिषदांचा उपकर [१९८७-८८]	हजार रुपये	९, ५८८	उ. ना.	
[पाच] पशुसंवर्धन [पशुधन गणना १९८२]				
१. पशुधन	संख्या हजारात	२, ११०	३०, ९१९	
२. गाई व बैल	संख्या हजारात	९३२	१६, १६१	
३. म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	११७	३, ९७२	
४. भेंढया	संख्या हजारात	३४१	२, ६७१	
५. शेळया	संख्या हजारात	६४०	७, ७०५	
६. कोबडया व बंदे	संख्या हजारात	१, १८८	१९, ८४४	

१	२	३	४	५
[सहा]	<u>सहकार [१९८५-८८]</u>			
	१. सहकारी संस्था	संख्या	३, ४६४	८७, ६७६
	२. प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	१, ०५६	१८, ३४४
	३. प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या [हजारात]	४१७	६, ८३०
	४. दूग्ध शाळा संस्था	संख्या	६९४	१२, ९४१
	५. प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेली कर्ज	रु. [कोटीत]	५६	६८०
[सात]	<u>जलसिंचन</u>			
	१. पूर्ण झालेले पाटबंधारे व त्याखालील लाभक्षेत्र		**३०-६-८८	३०-६-८५
	१. मोठे प्रकल्प	संख्या	२	१६
	लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	२०७	उ. ना.
	२. मध्यम प्रकल्प	संख्या	५	१४६
	लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५४	उ. ना.
	३. लघु प्रकल्प [पृष्ठ भाग]	संख्या	४४	१, ४००
	लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	२०	उ. ना.
	४. सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र [१९८६-८७]	हजार हेक्टर	१३६	९९२
[आठ]	<u>उद्योग [१९८६]</u>			
	१. नोंदणीकृत कारखाने संख्या	संख्या	५१४	२४, ९७१
	२. नोंदणीकृत चालू कारखाने	संख्या	४७०	२०, ६०९
	३. साखर कारखाने [चालू असलेले] खाजगी धरून	संख्या	११	१११
	४. साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टनामध्ये	४३३	२, ७९५
	५. सर्व मूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	२	१२१

** = सुधारीत

[पुढे चालू...]

१	२	३	४	५
[नऊ]	वीज			
	१. वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी [३१-३-१९८८]	संख्या	१, ४७२	३८, १७७
	२. विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या [१९८७-८८]	संख्या	१, ४६१	उ. ना.
	३. वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [१९८७-८८]	संख्या	१, ३७, ९९३	१२, ४२, १०२
	४. गोबर गॅस संयंत्रे	संख्या	२, ३६८	उ. ना.
[दहा]	सार्वजनिक आरोग्य[१९८७]			
	१. रुग्णालये	संख्या	१४	७६८
	२. दवाखाने	संख्या	२३	१, ७९९
	३. प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	८४	१, ५३९
	४. प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	३५६	८१
	५. एकात्मिक बाल विकास योजना गट	संख्या	२	उ. ना.
	६. अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[अकरा]	शिक्षण[३० सप्टे. ८७ रोजी]			३०-९-८८
	१. एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२, ५७६	५५, ५१३
	२. एक शिक्षकी शाळा	संख्या	७४७	१६, ७४६
	३. प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या"०००	४०२	९, ७६१
	४. प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या"०००	११	२५३
	५. प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	संख्या	३७	३९
[बारा]	द्वय्यम शिक्षण			
	१. द्वय्यम शाळा	संख्या	३४२	८, ७८७
	२. शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या"०००	२२३	५, ०६०
	३. शाळेतील शिक्षक	संख्या"०००	७	१६१
	४. प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३	३१
[तेरा]	उच्च शिक्षण[३०-९-८७]			
	१. संस्क्रा	संख्या	१९	१, ००७
	२. एकूण विद्यार्थी	संख्या	३२	९५०
		हजारात		

१	२	३	४	५
[चौदा]	[अ] प्रौढ शिक्षण			
	१. प्रौढ शिक्षण केन्द्रे	संख्या	८६०	१८, ७३९
	२. प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	२६	उ. ना.
	[ब] तांत्रिक शिक्षण			
	१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था			
	१. शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	३	१८०
	२. इतर [खाजगी]	संख्या	१०	उ. ना.
	२. शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मजूर झालेल्या जागा	संख्या	१, ०९६	४२, ३२८
	३. तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था			
	१. शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	२	उ. ना.
	२. इतर [खाजगी]	संख्या	१९	५७५
	४. शासकीय तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षणसंस्थांची प्रवेशक्षमता	संख्या	३, ५४७	६०, ५९९
	५. अभियंत्यांची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
	[पंधरा]	परिवहन आणि दळणवळण [३१ मार्च १९८८ रोजी]		
१. एकूण रेल्वे मार्ग [लांबी कि. मी] १९८७-८८		कि. मी	१९७	५, ४४०
२. रस्त्यांनी जोडलेली गावे		संख्या	१, १३३	उ. ना.
३. एकूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठाकीत]		कि. मी.	११, ८६३	१, ६६, ४१६ *
४. राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी		कि. मी.	६१	२, ९५५
५. राज्य महामार्गांची लांबी		कि. मी.	१, ७३१	३०, ५४८
६. महत्वाच्या जिल्हा. रस्त्यांची लांबी		कि. मी	२, ५५०	३७, २२४
७. इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी		कि. मी.	३, २२२	३६, ४०३
८. ग्रामीण रस्त्यांची लांबी		कि. मी.	४, २९९	५९, २८६

* = सुधारीत वर्गीकरणामुळे
बदल झाला आहे.

[पुढे चालू....]

१	२	३	४	५
[सोळा]	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा [१ एप्रिल ८७ रोजी]			
	कठीण गावांची संख्या	संख्या	२६४	६, ०१३
	१. खेड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	२६४	उ. ना.
	अ. नळाचा पाणीपुरवठा	संख्या	-	उ. ना.
	ब. कूप नलिका	संख्या	४२४	उ. ना.
	क. विहीर	संख्या	-	उ. ना.
	२. टॅकर्स किंवा बैलगाडीने पाणीपुरवठा केली जाणारी गावे	संख्या	२६४	उ. ना.
	३. योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे		-	उ. ना.
[सतरा]	घर बांधणी [१९८७-८८]			
	भूमिहिन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	५२४	उ. ना.
[अठरा]	एकान्तिमक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	१. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे [१९८२-८३]	जुने संख्या लक्ष्म्रात	२. ०६	४१. ००
	२. १९८७-८८ मधील लाभार्थी	जुने संख्या	६, ३१७	१९८६-८७ १, ०८, ७४९
[एकोणीस]	रोजगार निर्मिती			
	अ. रोजगार हमी योजना	कोटी मनुष्य दिवस	१. ६८	१५. ५५
	ब. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम	"-	०. १२	२. ६२
	क. ग्रामीण भूमिहिन रोजगार कार्यक्रम	"-	०. ३१	२. ४१
[वीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना.			
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	संख्या	१२	उ. ना.
	आश्रम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३, ५२५	उ. ना.

१	२	३	४	५
[एकवीस]	मागासवर्गीयांसाठी इल्याणकारी योजना			
	मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	११२	उ. ना.
	वसतीगृहांत राहणारे विद्यार्थी	संख्या	५,१३७	उ. ना.
[बावीस]	जिल्हा नियोजन			
	१. वार्षिक योजनेतील सर्वसाधारण मंजूर तरतूद [१९८७-८८]	रुपये कोटीत	२२	२,३२०
	२. अनुषंग भस्म काढण्या- साठी तरतूद [१९८७-८८]	रुपये कोटीत	१३	३००
[तेवीस]	नागरी पुरवठा			
	१. रास्त भावाची दुकाने [१९८८]	संख्या	१,२८५	३४,२८३
	२. साठा [एकूण] [१९८६-८७]	"००० टन	उ. ना.	७२९
	३. शासकीय गुदांमे [३१-३-८८]	संख्या	७८	१,१२५

उ. ना.:- उपलब्ध नाही.